

KRESŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠEŠŤNÁŠŤ STRANÁCH.

Predplatná cena :

Na celý rok — — 4 koruny — hal.
 Na pol roka — — 2 " — "
 Na štvrt' roka — — 1 " — "
 Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor :

Dr. ALEXANDER ERNSZT,
 páp. komorník.

Majiteľ a vydavateľ :

JÁN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľstvo :

Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 21. szám.

sem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do novín
 ohlasy a náhodné reklamácie. Ceny ohlasov dľa tarify.
 Rukopisy sa nazpak nedávajú.

Vojenské reformy.

V snemovni krajinských vyslancov 13. júla začali pojednávať zákonný návrh zbrannej moci. V zasadnutí 15. júla stanovisko kresťanskej ľudovej strany vysvetlil gróf Béla *Seher-Thoss*. Kresťanská ľudová strana neprijma predostretý návrh o zbrannej moci. Neprijma ho z tej príčiny, pokiaľ tento návrh tak nešťastlivo je so-
 stavený, že v páde jeho do života uvedenia hrozná farchy uvalené boly by na občanov a dvojročná služba vojakov, vzdor veľkých výdavkov nebola by prevedená v tom smysle, ako za to od dávna bojuje kresťanská ľudová strana a ako to vyžadujú záujmy krajinské. Stanovisko kresťanskej ľudovej strany nasledujúcou rečou označil krajinský vyslanec

Gróf Béla *Seher-Thoss*: Ctená snemovňa! (Čujme! Čujme!) Predovšetkým treba mi povedať, že strana, ku ktorej česť mám prislúchať, ani vo všeobecnosti neprijma predostretý návrh. (Čulé schvalovanie z lavej.)

Vieme my veľmi dobre, že vývin a udržanie zbrannej moci, je prvého radu záujmom krajinským, ktorému slúžiť povinnosťou je každého občana. Vieme dobre že kultúrny a hospodársky pokrok krajiny predovšetkým závisí od tej bezpečnosti, akú štát poskytovať môže svojim občanom a že ani kultura, ani priemysel a obchod krajiny nemôžu sa vyvíjať, jestli každý občan krajiny nemá toho istotného povedomia, že pokojne prevádzať môže svoju pracu a svoje riadne zamestnanie. (Pravda! Tak je! z lavej. Hluk z pravej. Predseda cengá.) Toto povedomie ale nastane len vtedy, keď pevná

zbranná moc vždy hotová je obrániť občanov proti všetkým vonkajším a vnútorným nepriateľom štátu a spoločenstva,

Nakoľko preniknutí sme tým povedomím, že obrana pokoja a spoľahlivosti krajiny proti vnútorným a vonkajším nepriateľom jest veľkým záujmom krajiny, natoľko presvedčení sme i o tom, že podporovanie tohoto záujmu nemôže škodlivo vplývať na iné veľké záujmy krajinské, (Pravda! Tak je! z lavej.)

Podporovanie záujmov vojenských na pleciah občanov nemôže uvalovať nesnesiteľné farchy, nemôže krajinu pozbaviť takých práv, ichž vývin a obrana sú opravde krajinskou tradíciou (Tak je! z lavej a krajnej lavej). ktoré bránia a ktorým slúžiť vždy bolo tradíciou i našej strany. (Tak je! z lavej.)

Z tohoto ohľadu ponímame my predostretý zákonný návrh a práve preto prinútení sme ustáliť, že tie farchy, ktoré včul uvaliť chcejú na obyvateľstvo krajinské, v žiadnom pomere nestoja s tými hospodárskymi a verejnoprávnymi obetami (Pravda! Tak je! z lavej), ktoré tento zákonný návrh znamená pre krajinu a jej občanov (Pravda! Tak je! z lavej), bo v celom tom návrhu nenachodí sa ani jedného nariadenia, ktorým by pre jednotlivcov alebo pre všeobecnosť, za tie veľké farchy a obety aspoň aká-taká náhrada zabezpečená bola. (Tak je! z lavej.)

Vlastne len jedna jediná vec je, ktorú za vyvinutie zbrannej moci v obrovských rozmeroch, vláda ponúka krajine a to je do života uvedenie dvojročnej vojenskej služby.

Béla *Kún*: To je len figliarstvo!

Gróf Béla *Seher-Thoss*: Netrpí pochybnosti, že dvojročná služba vojenská znamená veľké výhody a jej uskutočnenie zaslúži aj veľké obety, prosím však za odpustenie, ja to badám, že dvojročná služba vojenská v rukách tejto vlády je kotva, ktorou z vreciek občanov vyťahnuť chce daňové haliere (Tak je! z lavej), tie haliere pravím, ktoré potrebné sú k zaokrytiu takých vojenských výdavkov, ktoré s dvojročnou vojenskou službou neni sú v žiadnej súvislosti. (Tak je! z lavej a krajnej lavej.) Jestli dvojročná vojenská služba je taká potrebnosť, ktorú občania so všetkým právom požadovať môžu a štát povinný je do života uviesť, vtedy ja tomu niako nemôžem porozumeť, s akým právom vláda za prevedenie tejto reformy žiadať môže od občanov také obety, ktoré potrebné sú nie k prevedeniu tejto reformy, lež k zaokrytiu zcela iných potrebností vojenských? (Tak je z lavej a krajnej lavej.)

My sa tomu veľmi tešíme, že v predlohe o zbrannej moci vážne miesto zaujíma uskutočnenie dvojročnej vojenskej služby, bo na tento spôsob prevedený by bol jedon punkt našeho programu a splnila by sa starodávna žiadosť krajinského obyvateľstva. (Tak je! z lavej.) Neuznávame ale to právo vlády, aby za vyplnenie tejto starodávnej žiadosti občanov, zdierala krajinské obyvateľstvo.

Pod tým spôsobom, akým predostrený návrh uskutočniť chce dvojročnú vojenskú službu, neni vlastne nič iného. ako zaobalené podržanie trojročnej vojenskej služby. (Tak je! z lavej a krajnej lavej.) Čas trojročnej vojenskej služby pri jazdectve a jazdeckom delostrelectve, vzdor toho, že som vyslanec opozicionálnej strany, ako vývalý huszár schvaľujem, pri pechote ale, kde dľa zákonného návrhu zavedená má byť dvojročná vojenská služba, držím to za nespravodlivosť, že práve tí, čo najlepšie plnili svoje povinnosti a čo sa dobre držali, tým majú byť potrestaní, že musia ďalej slúžiť. (Pravda! Tak je! z lavej a krajnej lavej.)

Bela *Kun*: To je najväčšia nespravodlivosť.

Štefan *Zlinszky*: Premium na sprostosť.

Gróf Béla *Seher-Thoss*: Ja som presvedčený o tom, že nižšie šarže sú potrebné, musím ale aspoň to žiadať, že zatiaľ, kým pri pechote neni dosť dobrovoľne ďalej slúžiacich šaržistov

aby v priechodnom čase, tí šaržisti, ktorí by mali povinni byť cez tri roky slúžiť, požívali tie isté výhody, ako dobrovoľne ďalej slúžiaci šaržisti, Keby ale aj tomu tak nebolo, keby výhod s dvojročnou službou spojených každý opravde bol účastný, vtedy tiež niako nedá sa odôvodniť, to hrozné zvýšenie kontigentu rekrútov, ktoré prevedené má byť dľa tohoto návrhu a zároveň niako neni sú odôvodnené tie nesmierne výdavky, ktoré ku tomuto cieľu žiada od nás vláda. Je to teda celkom zrejma vec, že dvojročná vojenská služba na takýto spôsob je len prázdna výhovorka ku zcela neodôvodnenému a nepotrebnému zvýšeniu kontigentu rekrútov. (Tak je! z lavej a krajnej lavej.) a že na takýto spôsob vláda nie že by daaké výhody poskytovala krajine, ba práve naopak, ešte nové obety chce mať od krajiny. (Tak je! z lavej a krajnej lavej.) Vláda nemyslí na ľud, lež len na seba samú, nie štátu chce preukázať službu, lež upevniť svoju vlastnú pozíciu. (Pravda! Tak je! z lavej a krajnej lavej.) Z krve a peňazí krajiny chce vyplatiť tú dlžobu, ktorú prevzala, aby sa dostala k panovaniu. (Čulé éljen a potlesk z lavej.)

Vláda chce mať viacej rekrútov. Pri tom ale zabýva na to, že práve následkom tých nemravných kontraktov, ktoré robí vláda, nakoľko klesol u nás počet do roboty súcich vojopovinných mladíkov. O päťapätidesiat tisíc ľudí chce odťahnuť od krajinskej práce vtedy, keď s plavebnou spoločnosťou Pool spravi taký kontrakt, pomocou ktorého tá spoločnosť Pool ešte viac rekrútov vstave je vyviezť z krajiny, ako žiada od nás armáda. (Tak je! Tak je! z lavej a krajnej lavej.)

Georg *Szmrecsányi*: O tom ani slyšať nechcú!

Gróf Béla *Seher-Thoss*: To je veľmi zlá politika, ctená snemovňa a ja som na to cielil, keď som povedal začiatkom mojej reči, že armáda len vtedy správne slúži záujmom krajiny, keď za to nežiada také obety, ktoré spojené sú s obetovaním iných zároveň veľkej významnosti záujmov. (Tak je! z lavej.) Sú také dary, ktoré viac koštujú tých, čo ich dostávajú, ako tých, čo ich dávajú, myslím že preto moje porovnanie nekulhá, keď povedám, že ten dar, ktorý nám chce dať vláda uskutočnením dvoj-

ročnej vojenskej služby, o mnoho dražšie príde nám, dane platiacim občanom, ako ctenej vláde vojenskej, tento dar veľkodušne nám udeľujúcej. (Tak je! z lavej.)

Veľké sú tie farchy, ktoré snášame a obety aké od nás žiadajú, ja ale zpomedi týchto spomenem prítomne len tie najväčšie a najdôležitejšie. A keď to činím, prosím za dovolenie aby som v prvom rade zaoberal sa s oškodením takej triedy spoločenskej, ktorej zásluhy každý uznáva v tomto zákonodárstve a ktorej záujmy urážať, myslím nechce ani jedna stránka tejto snemovne. Táto trieda, ctená snemovňa, sú učitelia ľudových škôl (Tak je! z lavej.) ktorí dľa tohoto zákonného návrhu ztratia to právo, že ako rezervisti sodpovedať môžu svojej vojenskej povinnosti a včul ako jednorochní dobrovoľníci prinútení majú byť slúžiť pri vojsku. Akú náhradu vstave je dať vláda učiteľom, keď ich mravne a hmotne tak hrozne oškodí? (Hluk z pravej. Čujme! Čujme! z lavej.) Viem to ja a vedia to všetky stránky v tejto snemovni, že pri pojednávaní rozpočtu ministerstva výučby, ak hrozné ponosy a žaloby ozývaly sa pre opravde krušný stav ľudových učiteľov a pre ich skutočne nemožné hmotné polozenie. Na tieto oprávnené ponosy ale vláda včul s tým odpovedá, že miesto popravenia hmotného stavu učiteľstva, ten čas, v ktorom majú pri vojsku slúžiť, predĺži o desať mesiacov.

Toto nariadenie ostatne nedá sa odôvodniť ani z vojenského stanoviska, bo ľudovi učitelia, ktorí slúžia pri vojsku, netvorí tak veľký kontingent, že pri zrušení posiaľ požívanej výhody treba by bolo pokutovať ich tak veľkou a neodôvodnenou farchou. (Tak je! Tak je! z lavej strany.)

V ďalšej reči krajinský vyslanec kresťanskej ľudovej strany nepodvratne dokázal, že návrh o zbrannej moci ak veľmi uráža verejné práva krajiny a za tým pokračoval:

Gróf Béla *Seher-Thoss*: Vo všeobecnosti to sú tie odôvodnené namietky, ktoré ja a politická strana, ku ktorej patrim, zdvíhame proti návrhu o zbrannej moci. Namietky tieto rozumie sa, rozprestierajú sa na celú hrbu podrobných otázok. (Pravda! Tak je! z lavej strany.) Vo všeobecnosti ale ako základnú príčinu, pre ktorú staváme sa proti tomuto návrhu, vyzdvihujem

tú okolnosť, že tie veľké farchy, ktoré spojené sú s prevedením tohoto návrhu, pre krajinu sú neznesiteľné (Pravda! Tak je! z lavej a krajnej) a že pomerne ku výhodám, aké návrh ten prípadne obsahuje, nachodí sa v ňom tak hrozné oškodovanie verejných záujmov krajinských, že ho na žiadan pád prijať nemôžeme. (Pravda! Tak je! z lavej a krajnej lavej.)

Nestranná verejná mienka zaiste veľmi dobre vie, že ako všetky ustanovizne štátne, tak aj vývin nášeho vojska vždy nové a nové obety žiada od krajiny a my zaiste patríme medzi posledných, ktorí by sme neboli náklonní obety tieto donášať v záujme krajinskom. Z druhej strany ale bdeť musíme aj nad tým, aby všetkým potrebám a záujmom krajinským sodpovedne vyhovené bolo (Schvalovanie z lavej strany) a preto nemôžeme stúžiť takej politike, ktorá zanedbáva všetky iné potreby a záujmy krajinské (Pravda! Tak je! z lavej.) len aby vyplnily sa požiadavky vojenské a k vývinu armády aby zabezpečené bolo veľa tisíc rekrútov a mnoho sto millionov korún. (Pravda! Tak je! z lavej.) Takejto politike slúžiť, môže byť výhodné a osožné pre vládu, pozíciu vlády to snád aj upevní tam, kde túto vládu radi vidia silnú, nemôže to však byť našim povolaním a ku tomu ani nemáme práva, aby ku podporovaniu takejto sebeckej politiky použili sme naše hlasy a aby sme hodili jej v korisť záujmy krajinské. (Hlučné schvalovanie z lavej.)

Bojovať proti tomu, aby tento návrh nestal sa zákonom, považujeme za najživotnejší záujem krajinský. (Hlučné schvalovanie z lavej.) Ja preto opravde len blahu krajiny mienim slúžiť, keď v mene svojom a kresťanskej ľudovej strany osvedčujem sa s týmto, že tento návrh neprijmam. (Hlučné schvalovanie a potlesk z lavej. Rečníkovi početni vyslovujú blahoželania.)

Madridské listy o eucharistic- kom kongresse.

Členovia XXII. kongressu eucharistickeho tohoto roku v hlavnom meste katolíckeho Španielska boli svedkami tej nezklatnej viery a vrúcnej lásky, ktoré ku prevelebnej Sviatosti Oltárnej previevajú katolíckym svetom, Svetlotých slov, patrične tej pravdy, že Kristus žije,

Gróf Béla *Seher-Thoss*: Netrpí pochybnosti, že dvojročná služba vojenská znamená veľké výhody a jej uskutočnenie zaslúži aj veľké obety, prosím však za odpustenie, ja to badám, že dvojročná služba vojenská v rukách tejto vlády je kotva, ktorou z vreciek občanov vytiahnuť chce daňové haliere (Tak je! z lavej), tie haliere pravím, ktoré potrebné sú k zaokrytiu takých vojenských výdavkov, ktoré s dvojročnou vojenskou službou neni sú v žiadnej súvislosti. (Tak je! z lavej a krajnej lavej.) Jestli dvojročná vojenská služba je taká potrebnosť, ktorú občania so všetkým právom požadovať môžu a štát povinný je do života uviesť, vtedy ja tomu niako nemôžem porozumeť, s akým právom vláda za prevedenie tejto reformy žiadať môže od občanov také obety, ktoré potrebné sú nie k prevedeniu tejto reformy, lež k zaokrytiu zcela iných potrieb vojenských? (Tak je z lavej a krajnej lavej.)

My sa tomu veľmi tešíme, že v predlohe o zbrannej moci vážne miesto zaujíma uskutočnenie dvojročnej vojenskej služby, bo na tento spôsob prevedený by bol jeden punkt nášeho programu a splnila by sa starodávna žiadosť krajinského obyvateľstva. (Tak je! z lavej.) Neuznávame ale to právo vlády, aby za vyplnenie tejto starodávnej žiadosti občanov, zdierala krajinské obyvateľstvo.

Pod tým spôsobom, akým predstavený návrh uskutočniť chce dvojročnú vojenskú službu, neni vlastne nič iného. ako zaobalené podržanie trojročnej vojenskej služby. (Tak je! z lavej a krajnej lavej.) Čas trojročnej vojenskej služby pri jazdecke a jazdeckom delostrelectve, vzdor toho, že som vyslanec opozicionalnej strany, ako vývalý huszár schvaľujem, pri pechote ale, kde dľa zákonného návrhu zavedená má byť dvojročná vojenská služba, držím to za nespravodlivosť, že práve tí, čo najlepšie plnili svoje povinnosti a čo sa dobre držali, tým majú byť potrestaní, že musia ďalej slúžiť. (Pravda! Tak je! z lavej a krajnej lavej.)

Bela *Kun*: To je najväčšia nespravodlivosť.
Štefan *Zlinszky*: Premium na sprostosť.

Gróf Béla *Seher-Thoss*: Ja som presvedčený o tom, že nižšie šarže sú potrebné, musím ale aspoň to žiadať, že zatiaľ, kým pri pechote neni dosť dobrovoľne ďalej slúžiacich šaržistov

aby v priechodnom čase, tí šaržisti, ktorí by mali povinni byť cez tri roky slúžiť, požívali tie isté výhody, ako dobrovoľne ďalej slúžiaci šaržisti, Keby ale aj tomu tak nebolo, keby výhod s dvojročnou službou spojených každý opravde bol účastný, vtedy tiež niako nedá sa odôvodniť, to hrozné zvýšenie kontingentu rekrútov, ktoré prevedené má byť dľa tohoto návrhu a zároveň niako neni sú odôvodnené tie nesmierne výdavky, ktoré ku tomuto cieľu žiada od nás vláda. Je to teda celkom zrejma vec, že dvojročná vojenská služba na takýto spôsob je len prázdna výhovorka ku zcela neodôvodnenému a nepotrebnému zvýšeniu kontingentu rekrútov. (Tak je! z lavej a krajnej lavej.) a že na takýto spôsob vláda nie že by daaké výhody poskytovala krajine, ba práve naopak, ešte nové obety chce mať od krajiny. (Tak je! z lavej a krajnej lavej.) Vláda nemyslí na ľud, lež len na seba samú, nie štátu chce preukázať službu, lež upevníť svoju vlastnú pozíciu. (Pravda! Tak je! z lavej a krajnej lavej.) Z krve a peňazí krajiny chce vyplatiť tú dlžobu, ktorú prevzala, aby sa dostala k panovaniu. (Čulé éljen a potlesk z lavej.)

Vláda chce mať viacej rekrútov. Pri tom ale zabýva na to, že práve následkom tých nemravných kontraktov, ktoré robí vláda, nakoľko klesol u nás počet do roboty súcich vojopovinných mladíkov. O päťapäťdesiat tisíc ľudí chce odťahnuť od krajinskej práce vtedy, keď s plavebnou spoločnosťou Pool spravi taký kontrakt, pomocou ktorého tá spoločnosť Pool ešte viac rekrútov vstave je vyviezť z krajiny, ako žiada od nás armáda. (Tak je! Tak je! z lavej a krajnej lavej.)

Georg *Szmrecsányi*: O tom ani slyšať nechcú!

Gróf Béla *Seher-Thoss*: To je veľmi zlá politika, ctená snemovňa a ja som na to cielil, keď som povedal začiatkom mojej reči, že armáda len vtedy správne slúži záujmom krajiny, keď za to nežiada také obety, ktoré spojené sú s obetovaním iných zároveň veľkej významnosti záujmov. (Tak je! z lavej.) Sú také dary, ktoré viac koštujú tých, čo ich dostávajú, ako tých, čo ich dávajú, myslím že preto moje porovnanie nekulhá, keď povedám, že ten dar, ktorý nám chce dať vláda uskutočnením dvoj-

panuje a kráľuje, ako keby každý rok po iných stranách sveta rozžihalo sa v kongressoch eucharistických, lanajšieho roku v Montreali v Kanade a tohoto roku zas v stredu pyrenejského poloostrova v Madride. Veď keby Kristus nežil, v eucharistii, v prevelebnej Sviatosti Oltárnej, keby nepanoval nad dušiami a nekráľoval nad srdcami, zastupitelia národov Európy, ba i iných častok sveta, v hlavnom meste cudzej krajiny v Madride nepredstavovali by nám ten skvostný objav: ak dobre a milo jest spolu prebývať s bratmi. Celý vonkajší a v srdciach žiariaci sa obraz hlavného mesta španielskeho s hemžiacimi sa v ňom statisícami to oblasujú, že v eucharistických kongressoch, všetkých v jedno spája viera v Ježiša Krista a nádej života skrze Spasiteľa Krista. Zem španielska itak, môže sa povedať nasiaknutá je duchom katolicizmu. Tých čo k eucharistickému kongressu cestovali do Španielska, takrečeno oviol duch toho obdobia, v ktorom smýšľanie a city katolícke hýbaly celým životom. Medzi veľkými pomníkmi stredoveku, medzi monumentálnymi totiž kostolmi katedrálami chodí tu človek nie ako medzi pomníkmi zašlých časov, lež cíti spolu tú čilú silu, ktorá zo sjednoteného, katolíckeho smýšľania millionov vyviera a ktorá mnohokrát prejavuje sa snád v takej podobe, o akej človek novej doby už dávno odvykol.

V samom Madride, ktoré mesto v celej jeho sústave s jeho rozsiahlymi lesíkmi, širokými a stromami vysadenými ulicami, predstavuje sa nám ako celkom moderné svetové mesto, nachádza a cíti sa človek ako zcela v katolíckom svete aj vtedy, keby nebol sem prišiel ku kongressu eucharistickému. Tomu tiež len tak možno porozumeť, že iba eucharistický kongress v svetovom meste a v celej krajine španielskej, keď len na niekoľko dní vzbudí mohol takú všestrannú zaujatosť, ako sa to stalo v Madride. Dinastia, vláda, všetky mesta a vrstvy celého obyvateľstva krajiny spolu odbavovali túto veľkú slávnosť. So všetkým právom povedať sa môže preto, že dejstvom tohoto kongressu bolo nielen mesto Madrid, lež celé kráľovstvo španielske.

Už viacej dňami pred zahájením kongressu všetky vlaky železničné v obrovskom počte spaly do mesta a hostincov prichodiacich ku kongressu.

Krem Nemcov a Francúzov, ktorí prišli vo väčšom počte, zo Španielska bolo tam ľudu na tisíce, krom toho ale boli tam mnohí aj z Mexika a zo všetkých krajín Európy. Z Uhorska bolo nás tam síce len päť, dávali sme ale dobrý pozor na to, aby sme nezmizli v tom veľkom dave ľudu a nadovšetko aby nás nepohltil orel s dvoma hlavami, ktorých tu veru mnoho vídať na kráľovských palácoch, na verejných stavaniach a v starých cimeroch.

Všetci cudzinci čo sme boli v Madride, nevedeli sme sa dosť prenačudovať nad veľkoleposťou a krásou obrazu, aký poskytuje pohľad na v modrých farbách skvejúce sa vrchy Sierra di Guadamarra, jejichž končiare pokryté sú večným sňahom. Tento čarokrásny pohľad a k tomu skvostné paláce mesta červeno-žltými, červenými, bielo-zelenými, svetlo-bielými farbami ozdobené okúzlily každého. Nadovšetko kade tiahnuť mala eucharistická processia, skvelo sa všetko mimoriadnou ozdobou. Bolo vídať, že obyvateľstvo celého mesta chystalo sa ku kráľovskému pochodu. Ľudia aj nehovorili ináč, ako: tajeto pojde náš pán. Pred veľkolepou processiou tou, sám kongress eucharistický začal a odbavoval sa s mimoriadnymi slávnosťami.

Zpočiatku hneď veľkolepe privítaný bol zastupiteľ svätého otca pápeža, arcibiskup mesta Toledo. Svätý otec totiž k internacionálnemu kongressu eucharistickému v tomto roku ako svojho zastupiteľa neposlal kardinála Vincenta *Vanutelliho*, ktorý je stálym protektorom kongressov eucharistických, lež zvláštnym prípisom zastupiteľstvom svojim poveril kardinála *Aguirre*, arcibiskupa toledanského. Prijatie a privítanie tohoto pápežského zastupiteľstva v Madride prevedené bolo tak veľkolepou pompou, ako keby národ španielsky i skrze toto výrazu bol chcel dať mimoriadnej radosti svojej nad tým, že pri eucharistickom kongresse Pápeža nezastupuje cudzí, lež kardinál z ich vlastnej krve. Už pri odchode pápežského zastupiteľa z mesta Toledo dostavily sa na nádražie, vrchnosti vojenskej a svetskej, ako i deputácie početných spolkov. Osobitný vlak, v ktorom s veľkým sprievodom cestoval kardinál Aguirre, pohl sa z nádražia pri hudbe vojenskej. Pri jeho dorazení do Madridu na nádraží privítaly ho vrchnosti vojenskej a svetskej, viacej biskupov a početní členovia

aristokracie španielskej, ďalej *Heylen*, biskup mesta Namur, ktorý je dušou a predsedom stáleho výboru internacionálnych kongressov eucharistických. Vládu zastupoval jeden člen kabinetu, zo stránky armády dostavilo sa viacej generálov, nepočítané spolky a vrchnosti zastúpené boli členami, v tak ohromnom počte, že ich spolu bolo viacej sto prítomných. Z popredných tried spoločnosti ku privítaniu pápežského zastupiteľa prišli na nádražie kniežata: Bailén, Vistahermosa; markísi: Pidal, Vadilos, Casa-Arnao, Figueroa, Priver, Castellanos, šľachtici: Jepolveda y Muguero, Gonzales Rojer, Vergara, Necedal, Mogas Locida, Allende, Polo Bernabé, Ordax Avecilla, Manis Lazaro, Rodriguez Penga, Molina a mnohí iní.

Ako postava pápežského zastupiteľa objavila sa vo dverách salónvozna, prepočetného obecenstva smohlo sa nevyslovené oduševnenie a najhlučnejším ováciam nebolo konca kraja. Kardinál arcibiskup, pápežský zastupiteľ sadol si hneď do kráľovského koča a viezol sa ku kostolu Santa Cruz, zkadial pri zpeve *Ecce Sacerdos magnus* s veľkým sprievodom, v processii, pri hluku zvonov celého mesta tiahol do chrámu katedrálneho a tu pri speve slávnostného *Te Deum* vstúpil ku hlavnému oltáru. Po krátkej modlitbe prečítali pápežské breve, ktorým poverený bol za pápežského zastupiteľa po čom kardinála ako legáta pápežského privítal peknou rečou biskup madridský. Kardinál legát poďakoval sa za privítanie a na to zahučaly zvuky kongressnej hymny, ktorú k tejto príležitosti zostavil chýrny muzikálny spisovateľ Busca.

Z katedráneho chrámu kardinál pápežský legát s veľkým sprievodom viezol sa do kráľovského palácu, vojenská ztráž na placi Arumenia mu salutovala a hudba alabardistov hrala kráľovský marš. V kráľovskom paláci privítali pápežského legáta ako potentáta. Ku privítaniu dostavil sa sám kráľ v rovnošate generála, kráľovské knieža Don Carlos, z kráľovskej rodiny prítomní boli ďalej kráľovna matka Maria Kristína a kráľovské knažne Izabella a Maria Terezia. Ku privítaniu dostavili sa všetci ministri, náčelníci všetkých svetských vrchností, vojenský a dvorní hodnostári a rozumie sa úradné zastupiteľstvo katolíckeho kongressu. V sieni Ama-

rillo, ktorá zariadená bola v trónnu dvoranu, tri sto prítomných tiahlo holdujúc pred pápežským legátom kardinálom, ktorý potom odošiel sa do svojho bytu v kráľovskom paláci; predtým, keď bol v Madride ako nekdajší františkán, býval vždy vo františkánskom kláštore.

Druhého dňa v sobotu predpoludním o 10. hodine pápežský legát s veľkým sprievodom šiel do chrámu *Nuestra Señora de la Almada*. Toto má byť nový katedrálny chrám, není ale ešte celkom hotový, bo vystavený je posiaľ len veľkolepý krypta-kostol. Tu pápežský legát za prítomnosti biskupov a kňazstva slúžil sv. omšu, pri čom ačtovali mu armenský patriarcha, arcibiskupi z Valladolidu a zo Sevilly, biskup madridský, v stolicích pred oltárom ale sedeli: arcibiskup z Valencie, biskupi z Beja, Astorga, Cinnad, Coria, Huisca, Leon, Lugo, Pamplona, Segorbe, Tortosa a Vichy. Na sv. omši boli tiež i kráľovná matka Maria Kristína a kráľovské knažne Izabella a Maria Terezia.

Popoludní o 5. hodine kardinál pápežský legát v kráľovskom paláci vo výsluchu prijal praelátov a kňazov, tak svetských ako reholníkov. Večer o 8. hodine v katedrálnom chráme, za prítomnosti prepočetného popredného obecenstva chýrny hudobný sbor stridorianský prednášal eucharistické hymny. S týnto zakľúčily sa začiatkové slávnosti XXII. internacionálneho kongressu eucharistického. (Al.)

To i to.

Bože chráň, aby Julius Justh bol hlavným náčelníkom armády. Každú vojnu by prehrál, všade by ho vymlátili, lebo Justh vie sa vychvalovať, vie sa vyhrážať a vie ľud zavádzať, lež že by vedel zo svojich vyhrážok čo len jednu splniť, na to nie je súci. Už vyše roka sa vyhráža Hédervárymu, že ho nemožným učiní v parlamente, že zavede obštrukciu a že prekazí, aby čo len jedon zákonný návrh prešiel v krajinskom sneme riadnou cestou a hľa, Justh ako nesúci a bojazlivý náčelník tratí všetky pozície, neudre na nepriateľa, lež cúvne za každým i s jeho armádou a len z ďaleka kričí na stránku Héderváryho:

— Počkaj, však ti dám!

Lenže Héderváry vie, s kým má robotu,

nelaká sa Justha, po čom vládna strana odhlasuje všetky zákonné návrhy a uvaluje nové tarchy na bedrá ubohých občanov.

Justh roztrieskal koalíciu; pre jeho vysokomyselné plány zoslábla opozícia a skrze neho dostal Héderváry takú otrockú väčšinu, ktorá odhlasuje všetko. A že Justh je vraj prvý občan krajiny. A že Justh vyvedie krajinu z neresti! Kto to uverí?

*

Smelý a namyslený páňko je Khuen-Héderváry. Nedávno tak sa vyslovil v krajinskom sneme, že pri lanských voľbách obyvateľstvo Uhorska jemu dalo za pravdu, to jest že voličia uhorskej krajiny preto dali väčšinu Hédervárymu aby novými tarchami oblažil obyvateľov Uhorska a aby previedol nový vojenský zákon, ktorý ohromné peňažné a krvavé obete žiada od krajiny. Aby ale Héderváry ukázal jak náramnú populitu on má v krajine, vystatoval sa v krajinskom sneme, že on s čistými voľbami obdržal väčšinu.

Nuž, či to neni do smiechu? Či to neni bezočivosť od Héderváryho takto prekrúcať pravdu, len aby čím ľahšie vydral z krajiny nové a nové dane, ktoré pohltne moloch vojenský. Nech sa osvedčia voličia Uhorska, či oni žiadali, aby krajina stámilliony odhlasovala na válečné ciele? Nech sa osvedčia voličia, zdáľiž voľne, bez nátlaku, bez žandárov a bez nesvedomitých volebných predsedov, mohli svoje vota dať na toho kandidáta pri lanských poslanckých voľbách, na koho ich z presvedčenia dať chceli? A väčšina voličov Uhorska zaiste to odpovie Hédervárymu: «Pane ministerpredseda, nehovoríte pravdu, lebo my bedári nechceme nové tarchy, bo ani staré nevieme znášať a ani to nenie pravda, že sme pri lanských voľbách dľa nášeho presvedčenia hlasovali. Pravda je to, že sme hlasovali za peniaze, za žranicu a od strachu pred našimi utlačiteľmi.»

Takto by sa osvedčili voličia Uhorska, lež Héderváry má tak hrubú kožu, že by on aj po tomto osvedčení ostal pri svojom.

*

V hlbokých myšlienkach ponorený sedí náš financminister: Ladislav Lukács a láme si hlavu ako zvýšiť dane občanov, aby mohol zaslať do

Viedne stámilliony, ktoré tamojší vojenski páni žiadajú od Uhorska. Premýšľa pán Lukács a povedá:

— Už som odanil sol, doháň, lieh, pivo, víno, cukor nahradzujúce články, odkiaľ vziať tie milliony, ktoré som mojim viedeňským súdruhom prisľúbil? Čo vziať ešte chudobe? Zápalky, petrolej? Aj to je volačo, lež málo. Ahá už ho mám. Tam sú malé kotlíky. Posial občania mohli si napáliť slivovice, ražňovice, hrúškovice a iných nápojov, ja to zabránim a predložím snemu zákonný návrh o monopoli liehu.

Po tomto hütorení vyjasnila sa kyslá tvár financministrova, na jeho ovisnutej gambe objavil sa úsmev, i letel k Hédervárymu s pokorným meldungom, že už vynašiel čarodejný preš s ktorým rozmnoží dôchodky krajiny a uspokojí vojenských páňov, ktorým toľké stámilliony prisľúbil. A Héderváry blažene objal svojho kollegu a riekol:

— Ty si môj milý súdruh, v ktorom ja radost nachodím. Ty si štedrý dobrodinca Uhorska.

*

Všeobecne známe je, že katolícky kňaz je červeným súknom v očiach socialdemokratov. Nenie tej pomluvy, nenie tej špiny, ktorú by nehádzali na kňazov celkom nevinných, len aby ich potupili pred ludom.

Aj nedávno stalo sa v Temešváre, že tamojší socialdemokrati zvliekli jedného katechetu, obviňujúc ho takým hriechom, ktorý neopovažujem sa ani vypísať, lebo taký hriech zpáchať môže len bestia v ľudskom tele. Socialdemokrati ale ako hyeny vrhli sa na nevinného kňaza, najali proti nemu svedkov a prinútili nedospelé školáčky, aby svedčily proti svojmu katechetovi. Deň po deň vypisovaly tie socialdemokratické bestie najväčšie ohavnosti, nielen o tom katechetovi, lež vôbec o kňazoch. Chýry tieto prešly i do peštianskych novín a tie ešte väčšmi vybarvily ohavnosti, ktoré si vymysleli ich temešvárski súdruhovia. Jako by nie! Veď bolo reč o katolíckych kňazoch. Nuž a čo bolo vo veci? Nič spravodlivého, iba osočovanie, pomluva a pomsta.

Záležitosť tá prišla i pred trestný súd. Veľa svedkov bolo vypočutých, lež dôkazov nebolo

žiadnych. Ani rodičia, ani deti, ani osočovatelia nevedeli dokázať ničeho, s čím bol ubohý katecheta obvinovaný. Súd ho oslobodil zpod obžaloby, čo že ale, keď tie urážky, ktoré naň hádzali socialdemokratickí a slobodnomurárski oplani, nikto nezmyje z neho. Veď vieme, čo je pomluva a ako mieni obecnstvo o tom, ktorého tak hrozne biľagovali. Súd dal síce zadostučinenie na cti hlboko urazenému kňazovi, to je ale slabý liek na jeho duševné útrpnosti. Jeho oslobodili, žalobníkov ale neposúdili. To sa len vtedy stane, jestli ich obžalovaný pravotíť bude, čo je s veľkými trovami spojené. To však neodplaší socialdemokratické bestie, aby i v budúcnosti nešliapaly v kňazskej počestnosti, lebo keď ich aj pravotia za to, nie útočník postaví sa pred súd, lež daaký najatý bumbaj. A s takýmito bestiami priatelia sa národnári!

*

Pri katastrofe mesta Kecskemét nikto sa nechoval tak lahostajne, ako naša vláda. Ako čo by sa nebolo nič stalo, tak si to brali páni ministri a ich otrocká strana. V iných krajinách vláda je prvá, ktorá ide na dejište takeho nešťastia a prispeje k pomoci na to utisnutým. Keď v Kalábrii zemetrasenie zúrilo, talianský kráľ s jeho manželkou a s celým ministerstvom prišiel na miesto katastrofy a konal svoju povinnosť. U nás ani minister, ani žiadon člen «pracovnej strany» nešiel do Kečkemétu, nezaujímal sa o pomoc nešťastných, lež pustili to všotko na hluch.

— Čo tam po Kečkeméte — myslela si vláda — jako sa porúcal, tak sa aj vystaví. Hlavná vec je, aby Kečkemétčania riadne platili porciu a prirážky. My máme včul vážnejšiu prácu, ako starať sa o Kečkemét. Tam sú vojenské reformy. Tie sú prednejšie... Do Kečkemétu pojedme až o týždeň. A boli tam 16. júla a držali veľkú hostinu...

Áno, takto sa stará vláda o krajinských občanov, keď sú aj v tej najväčšej núdzi. A že to je stránka pracovná! Sú to lenoši bez ľudského citu!

**Zadovažujte predplatiteľov pre
Kreštana!**

Remeslo má zlaté dno.

Toto staré príslovie prichodí nám na um, keď myslíme na tých starostlivých rodičov, ktorí cez prázdniny prezerajú školské vysvedčenia svojich synkov nie sú s týmito vysvedčeniami spokojní alebo jestli sú spokojní, nemajú dost hmotných prostriedkov, aby ich syn mohol ďalej študovať.

Lebo veľkou chybou by bolo, keby rodičia ohľadom ďalšieho študovania svojho synka rozhodli bez toho, aby tieto okolnosti uvážili. Uznať treba, že škoda vynakladania peňazí na študovanie šuhaja, ktorý nadania, vôle a chuti k učení nemá, jako zchýbí aj ten rodič, ktorý svojho ináč nadaného syna dá ďalej učiť, lebo o dvatri roky neni ho vstave ďalej udržovať na školách a šuhaj sa stane nedoukom práve tak, ako ten jeho zámožnejší spolužiak, ktorý po skončení niekoľko tried ustane v ďalšom študovaní, lebo k tomu nemal ani nadania ani vôle. A predsa jak často páchajú rodičia takéto chyby, ktoré sa potom ťažko pomstia na synoch. Mnohý rodič nehľadí na to, či jeho syn bude vstave na školách niečo skončiť, diplom si zaopatríť, nepočíta s tým, či svojho syna bude môcť na školách udržovať, len ho tiskne do školy, v ktorej vidí akúsi preporodzujúcu moc, ktorá z jeho syna urobí «pána».

A veru horké jeho panstvo. Keď neskončí štúdia, stane sa z neho nedouk, ktorý potom svoj život ztrávi v kanceláriach škriabajúc perom od rana do večera za mizerný plat bez každej nádeje na to, že sa jeho osud niekedy polepší, že sa z tohoto slúžobného stavu vymaní, že sa niekedy osamostatní. Nie viac závidenia hodný je stav aj toho, ktorý síce svoje štúdia ako-tak skončil, keď v sebe chuti a vôle ku svojej vyvolenej dráhe necíti, lebo ten v zápase s ostatnými ostáva slabým a tiež popodobne nedoukovi len tak zo dňa na deň živí.

Zaiste tieto zkúsenosti zavdaly podnet našim predkom k utvoreniu príslovia, že «remeslo má zlaté dno». A toto staré príslovie platí obzvlášť v terajších časoch, keď sú učené dráhy až na neuverenie preplnené, kdežto ku priemyselným dráham musia sa volať cudzinci. Keď sa uprázdni miesto nejakého pisára v daktorej

úradnej kancelárii, hlási sa o to miesto aj päťdesiat konkurentov, priemyselný podnik ale dakedy aj za týždne hľadá odborne vzdelaného človeku, na ktorého chce sveriť uprázdnené miesto.

A o dôchodku, pláči ani nehovorme. Veď to každý vie, že aj zpomedi učných dráh tie sú výnosnejšie, ktoré sú reálne, ako je ku príkladu inžinierstvo, stavitelstvo. A keď vezmeme do ohľadu plat robotníka a plat nižšieho úradníka, hneď vidíme horké «panstva» tohoto posledného ktorý nádeje na polepšenie svojho osudu sotva má, kdežto tamten vždy má otvorené pole svojho osamostatnenia sa.

Týmto však ani na ume nemáme povedať to, aby takí rodičia, ktorí majú nadaných synov a potrebné hmotné prostriedky, nedali ich ďalej študovať, keď k tomu majú chuť a vôľu. Takého šuhaja treba ta poslať do školy, nech sa vzdeláva, aby sa na tej takzvanej učenej dráhe uplatniť vedel.

Týmto riadkami chceli sme len upozorniť tých rodičov, ktorých trápia starosti o budúcnosť svojich synov, aby neupadli do tej chyby, ktorú už tak mnohí urobili. Dnes je remeselnícky stav už aj u nás vysoko ctený a vážený a táto úcta a vážnosť prejavuje sa aj v tých vysokých vyznačeniach, ktoré remeselníci z najvyššieho miesta dostávajú.

Priemysel otvára nové pramene dôchodku, človeka robí neodvislým a preto sa priemyselník stáva významným občanom krajiny. Nezbúdajme teda na to naše staré dobré príslovie: «Remeslo má zlaté dno».

Z Katolíckej Ludovej Jednoty.

Rozširovanie Jednoty v stolici Beregskej.

Cielom utvorenia organizácií Katolíckej Ludovej Jednoty, Elek *Kössey* grécko-katolícky dekan munkáčsky, dr. Albert *Nemestóthi-Szabó* a zo strediska dr. Mikuláš *Kutka*, navštívili dolinu Borzsa a miestne organizácie s niže udaným počtom členov utvorili v nasledujúcich rusínskych obciach:

Rákócz: 200 členov. Miestny správca Štefan Tivadar duchovný.

Miszticse: 300 členov. Miestny správca Eugen Gorzó duchovný.

Szajkifalva: 20 čl. Miestny správca Aladár Sztripszky duchovný.

Iloncza: 80 čl. Miestny správca Gabriel Illiczky duchovný.

Cserhalom: 110 čl. Miestny správca Jozef Balogh duchovný.

Gázló: 90 čl. Miestny správca Augustin Ivancsó učiteľ.

Medencze: 20 čl. Miestny správca Vazul Csorba duchovný.

Ardánháza: 40 čl. Miestny správca Eraszt Szabó duchovný.

Beregkövesd: 80 čl. Miestny správca Eugen Medvigy učiteľ.

Terebesfejérpatak (v marmarošskej stolici). Cielom utvorenia Jednoty prišiel sem a k ludu rečnil biskupský námiesnik a hlavný dekan praepošt Michal Balogh. Za členov dalo sa zapísať 100 veriacich. Miestnym správcom je duchovný Vazul Matyaczkó.

Dalšie shromaždenia:

Vágulyhely (nitr. stol.) Shromaždenie vo veľkých rozmeroch 29. júna vydržiavané peknom rečou zahájil osvietený pán biskup, praepošt a farár gróf Adolf *Pongrácz*. Jozef *Galbavý* miestny správca a tajomník zo strediska Ján *Bartos* držali potom prednášky o nepriateľoch katolíkov a o prostriedkoch, akými proti nápadom týchto nepriateľov treba sa brániť. Po oduševňujúcej záverečnej reči osvieteného pána biskupa zaklúčené bolo shromaždenie, na ktorom súčasťníci sa i kapláni Karol Toller a Géza Zubek. Jednota má tu 273 členov.

Okrem toho vydržiavané boly ešte shromaždenia v nasledujúcich obciach: Lajtaszék (stol. Sopron), Militics (št. Bács). Siklós-Bodony (st. Baranya), Zselickilak (st. Somogy), Bolyk (stol. Nógrád), Mecsér (st. Moson), Nagytorony (stol. Zemplén).

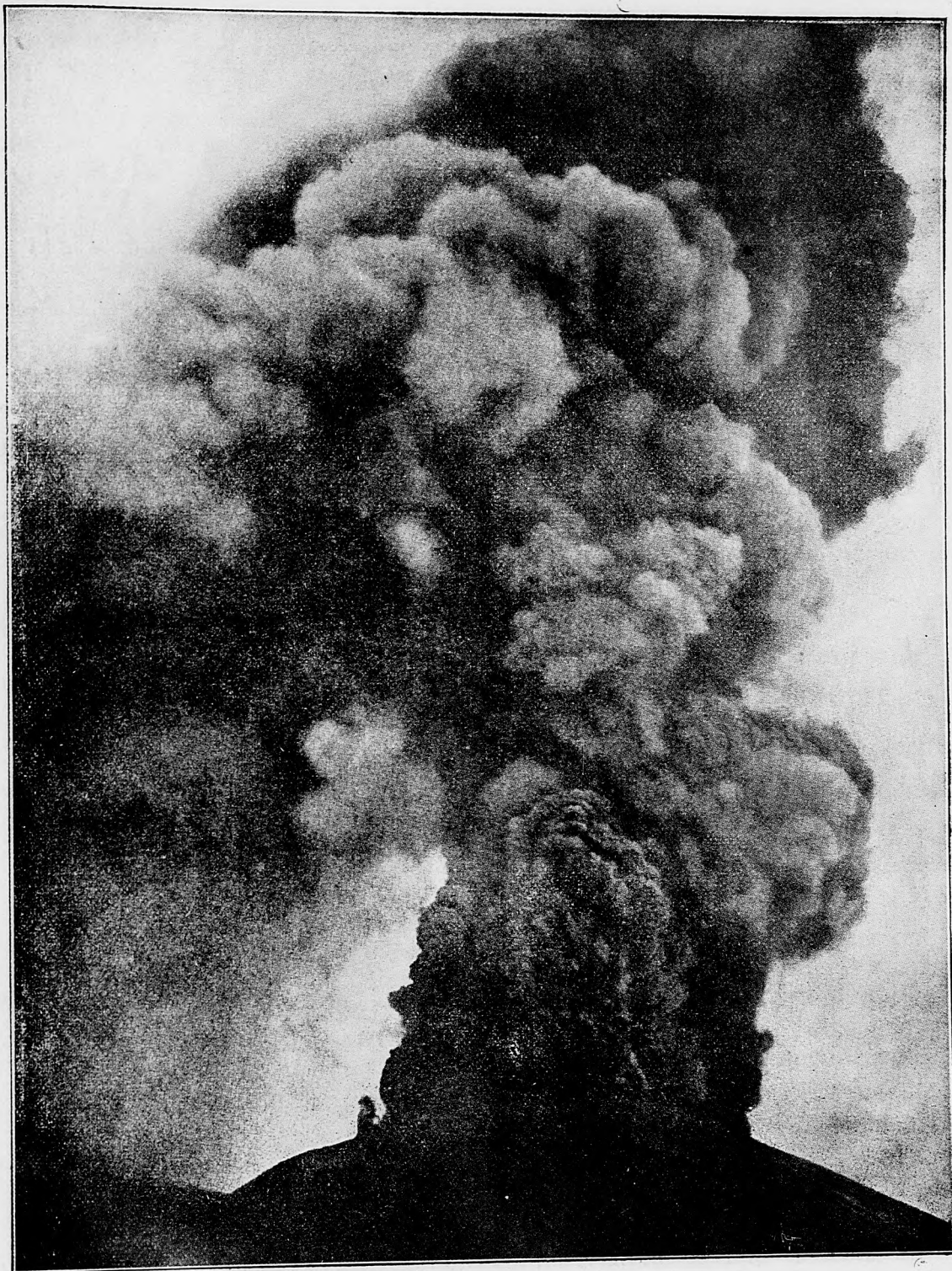
POLITICKE CHYRY.

Čo nového v politike?

Celý politický svet Uhorska krúti sa pritomne okolo pojednávania zákonného návrhu zbrannej moci. Ministerpredseda Khuen-Hédervary akoiste začína sa nedobre cítiť, bo už aj

v novinách zahraničia hľadá útočisko. Neni na tom dosť, že v službe jeho stoja všetky liberálne, židovské, slobodnomurárske a socialdemokratické noviny, rozpisovať dá o sebe i vo vie-

hrozné porážky, aké utrpely pri posledných voľbách. Ešte aj to píšu spomenuté noviny, že gróf Khuen-Héderváry ako bán horvátsky a ako ministerpredseda r. 1903 už celkom odvykol od

Dymiaca sa sopka.

deňských novinách. Noviny «Politische Korrespondenz» ako by na žiadosť ministerpredsedu Khuena-Hédárváryho píšu najnovšie, že stránky opozície len preto sú proti jeho návrhu o vojenskej reforme, bo sa chcjú vypomstíť za tie

toho, aby sa volačoho nalakal, mungovci vraj sa tiež ničoho neboja. My ale vieme, že kedysi už aj Nebojsa vyhorela. Najnovšie v politike je teda to, že Khuen a mungovci neboja sa ničeho. Že sa Boha neboja, to im uveríme na

slovo, bo ináč vojenskými reformami neuvažovali by na ľud neznesiteľné farchy.

Prievidzská petícia.

Vyšetrovanie v záležitosti petície, ktorú voľičia kandidáta kresťanskej ľudovej strany Kolomana Brestyenszkyho zadali proti mandátu Lojza Rudnayho, ako sme to minule v osobitnom článku udali, je už zakľúčené. Mihuláš Rohrer s konečným zakľúčením vyšetrovania poverený predseda kráľ. tabule prešporskej písma zakľúčeného vyšetrovania odoslal už kráľovskej Kúrii, ktorá akoiste v mesiaci septembri rozhodne nad mandátom bojníckeho oltárnikapraepošta Lojza Rudnayho.

Osvedčenia súhlasu a pochvaly vyslancom kresťanskej ľudovej strany.

Krajinskí vyslancovia kresťanskej ľudovej strany Štefan Rakovszky a Štefan Haller za odhodlané vystupovanie ich proti slobodným murárom a iným nepriateľom kresťanstva a za zmužilú obranu katolíckej cirkvi najnovšie dostali osvedčenia súhlasu a pochvaly z dekanátskych okresov Zombor a Ürmény.

Oslavovanie trenčianskeho fõispána.

Mesto Žilina odhodlalo sa ku tomu zmužilému kroku, že fõispána trenčianskej stolice všestranne známeho Juliusa Szalavszkyho, vyvolilo za svojho prvého čestného mešťana. Čestný diplom odovzdali vyznačenému v slávnostnom shromaždení 9. júla. Na shromaždzení tomto prítomní boli krom niekoľko mešťanov zo Žiliny všetci liberáli a židia stolice trenčianskej. Slávnostnú reč povedal mestský fiškus Rudolf Štern. Popoludní na poctu nového čestného mešťana bola veľká hostina. Komu česť, tomu česť, pastýrovi trúba!

Najnovšie luhaniny Slov. Lud. Novín.

Slov. Lud. Novinám zdá sa do hlavy udrela terajšia veľká horúčosť, bo o akomsi «vypasenom kňazovi», o akejsi «chýrnej kresťanskej nipportistickej banke» a o «zavedených roľníkoch» opovažia sa roztrusovať také luhaniny, akým sami neveria. Sú to driečne noviny, ktoré nevedia iného ako lhať, ľud zavádzať a kňazom na cti utáhať. A tie noviny chcú byť katolícke?

Zo snemovne.

V snemovni krajinských vyslancov, pri pojednávaní návrhu o zbrannej moci, prevádza sa ostrá obštrukcia. Mungovci nevedia, kam z konopí. V istých oddieloch. turnusoch chodia do krajinského snemu, snád len preto, aby opozícia nie všetkým naraz umývala hlavy. V zasadnutí 15. júla stanovisko kresťanskej ľudovej strany vysvetlil krajinský vyslanec gróf Béla Seher-Thoss a gróf Albert Apponyi povedal dlhú reč, ktorou nebudaj rozhodnul nad osudom celej vojenskej reformy.

RAKUSKO.

Jeho veličenstvo kráľ pretrhol svoje letovanie a v pondelok 17. júla rano odcestoval z Ischlu, okolo 11. hodine dorazil do Schönbrunna a v utorok 18. júla vo viedeňskom burdu trónnou rečou zahájil nový rakúsky reichsrát.

Z CUDZOZEMSKA.

Protirevolúcia v Portugalsku robí značné pokroky. Slobodnomurárska vláda nedôveruje už vo vojsku a zamieňa posádky, najnovšie nariadila, aby proti vyhnatej kráľovskej rodine zdvihnutá bola pravota pre vlastizradu. Robia to tým cieľom, aby zhabali portugalské majetky bývalej rodiny kráľovskej.

BESEDNICA.

Pod Božou pazuchou.

Napísal: Koloman Mikszáth.

V novinách som čítal, že na Horniakoch je jedna taká blažená dedina, kde majetok a dôchodok obce hojne dostačí nielen na administratívne výdavky dediny, ale starý pán rychtár, keď príde čas na platenie dane, siahne do obecnej truhličky a zo zbytočných peňazí zaplatí štátnu daň za každého obyvateľa dediny.

Túto obec menujú Pálfalva. Ale ja som to nikdy neveril. Bude to len taká povedačka. Ku zábave finanč-

ného ministra ju vymyslel nejaký veľmi domýšľavý mameluk!

Ale keď som toho leta urobil výlet pod Karpáty, za horiskom «Cerovo» v jednej utešenej doline vedie jedna úzka cesta, ako keď by to bol jeden dlhý kus vystretého plátna.

— Kam vedie táto biela cesta? — spytujem sa kočiša.

— Pod Božiu pazuchu — odpovie kočiš.

— Nie tak to zvykli hovoriť: za Boží chrbát?

— Ale pane, veď vari viem, čo hovorím. To je tam tá najbláženejšia dedina na celom svete. Páľalvou ju volajú; tam je ešte aj ten chudobný človek grófom,

— Teringette, nuž toto je tá chýrečná Páľalva? Viete čo, zavezte vy mňa ta.

Sotva na pol hodinu vzdialená leží obec od hradskej, na utešenej čistine, pekné na bielo vybielené, skrydlou kryté domky s veľkými zahradami. Váza je najinakšia, strechu má z ligotajúceho sa plechu a hodiny zo štyroch strán ukazujú, že ako ide čas.

— Tu sa rodí zlato — ukazuje môj kočiš ďaleko rozprestierajúce sa kapustníštia, na ktorých sa listy oceľovej farvy priesady, práve vtedy utváraly v hlavy.

— Ako to?

— Počnúc odtiaľto až po Poľsko nikde sa neurodí kapusta, len na tomto kúsku poľa. A títo blázni Slováci mrú-žijú za ňou, v takej cene ju kupujú tu na korení od Páľalvančanov, akú len žiadajú. Na jednom jutre sa za dvesto zlatých kapusty urodí. Nuž či to neni pod Božou pazuchou?

Vtiahli sme ku rychtárovi, ktorý nás radostne privítal.

Bola to postava veľká, s veľkými fúzami, s chlpatými obrvami, každé slovo mu len tak praskalo, hovoril na krátko a netrpel žiadnu protimienku. Volal sa Michal Šarvenec,

— Počúvam, že je toto veľmi bohatá obec — riekol som počas rozhovoru.

— No, no — odvetil on — máme, čo máme! Škoda že sme za môjho nebohého predchodcu mnoho požičali kráľovi a ten teraz ako by sa nepamätal na to, ani interes neplatí, ani kapitál nesráža. Čo potom má človek povedať o ostatných mnohých našich dlžníkoch!

— Ale vám preto len ostalo, pán rychtár!

— Nuž veď ono ostať len ostalo. Na tolko sme už len ta, že ani jeden nepotrebujeme daň platiť, ale sme ešte k tomu neprišli, aby ani jeden z nás nepotreboval pracovať. Ale preto sluhovia a slúžky sú všetci zo susedných dedín.

— A od čoho zbohatla táto dedina?

— od čoho? Nuž od tohoto tu...

A zdvihol svoju lieskovicu...

— Z tejto padá zlato. Lebo sa ľud nepravotí, každú jeho záležitosť doma vybavíme podľa nášho vlastného

zákona. Nás do toho nič, že aké zákony donáša krajina a stolica, tie sú drahé a neni sú dobré, naše zákony ja robím a upotrebujem ich zdarma. Odtiaľto fiškál ešte nikdy neodniesol ani jedného groša. Ale teraz prepáňte, pane, že vás trochu nechám o samote, musím ísť na obecný dom. Dnes máme voľbu žobráka.

— Čo? Voľbu žobráka?

— Áno. Posavádny žobrák nám zbohatol, nashrňal si ten kujon... a teraz už nechce ďalej žobrať. A to je veru veľká bieda. Lebo ak nemáme svojho vlastného žobráka, prinútení sme pustiť sem žobrákov susedných dedín. A toto sa nesmie stať. S Bohom aj dotedy.

— Nie tak, pán rychtár, ale aj ja idem s vami.

Tak bolo, ako rychtár hovoril. Štefan Funta, posavádny žobrák, prišiel pred obecnú radu, v novučičkom novom modrom dolománe, vo vrzgotajúcich kordovánových čižmách, svoje dlhé šedivskaté vlasy na zadku na spôsob bohatých sedliakov pripál si sedemhranatým hrebeňom a taktó riekol:

— Ctení páni radcovia! Ďakujem vám za posavád vo mne složenú dôveru, ale som už zunoval to zamestnanie a ani ho nepotrebujem. Buď Bohu chvála, ustatý a starý som ja už za žobráka: nech to robí niektorý silnejší, mladší človek, ja sa poďakúvam.

Radcovia stiskli ruku báťovi Funtovi, medzi čím vstal pán rychtár a otvoriac oblok poradnej siene, zakričal shromaždenému ľudu.

— Kto chce byť žobrákom zpomedi vás? Nech sa hlási, nech príde dnu.

Po tomto ohlase si zapálil zapekačku a čakal trochu, že veď len príde volakto, ale sa veru dvere neotváraly.

— Nuž a teraz že už teda čo budeme robiť? — pýtal sa v úzkosti.

Nato sa výborníci oddali do starého Funta, kapacitovali ho, aby sa v záujme všeobecného dobra ešte aspoň za jeden rok podobral na to.

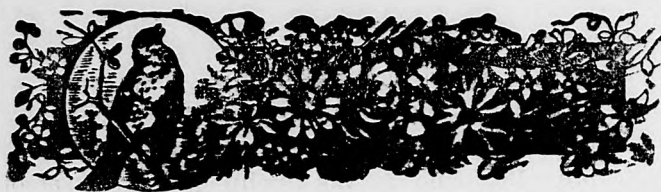
Ale sa báfa Funta veľmi tuho zdráhal, že veď na toto postavenie teraz už sú chudobnejší a zaslúženejší ľudia od neho: Boh mu je svedkom, že on nechce zbohatuť.

— Čo je česť, to je česť — riekol teraz už rychtár prísny hlasom — žobráka musíme mať, punktum. Druhý človek sa nenajde, teda budete vy, punktum. Dovoľuje sa vám ale, že ak chcete, za peniaze si môžete najatť námestného žobráka, punktum.

Neodolateľná sentencia bola vyrieknutá, na to už potom aj starý Funta musel pristat.

A aj pristal a za veľkého prejavovania radosti išiel domov, do novovystaveného murovaného domu. Z čoho som potom porozumel, že je táto dedina skutočne pod Božou pazuchou.

**Zadovažujte predplatiteľov pre
«Kreštana!»**

CHYRNIK.

Jeho veličenstvo kráľ zemetrasením fažko navštivenému mestu Kecskemét z najvyššej vlastnej pokladnice daroval 100.000 korún.

Z arcibiskupstva ostrihomského. Jeho eminencia kardinál knieža primas, arcibiskup ostrihomský Klaudius Vaszary na miesto doterajšieho direktora kancelárie prítomne cirkevného radcu pri ministerstve kultu Georga Andora, za direktora arcibiskupskej kancelárie vymenoval pápežského komornika Štefana Csarszkyho. Eugen Berényi kaplán z obce Csejte preložený je do Nagyölvedu a Rudolf Flanek kaplán z Veľkých Topolčian preložený je do Veľkých Levárov. Novovysvätený kňaz Julius Hollós poslaný je za kaplána do Veľkých Topolčian.

Z biskupstva Nitrianskeho. Osvietený pán biskup nitriansky gróf dr. Vilhelm Batthyány znakom zvláštnej covskej lásky ku duchovenstvu svojho biskupstva k uľaveniu fažkého polozenia dvoch najchudobnejších fár, menovite Lótos a Felsőmarikó složil základinu po 3000 korunách, dovedna 6000 korún a správou tejto základiny poveril slávnú kapitolu nitriansku.

Chýry z biskupstva košického. Osvietený pán biskup dr. August Fischer-Colbrie minulý týždeň odcestoval do Viedne, kde bohoslovcov košických, ktorí štúdiu odbavili na universite viedenskej, vysvätil za kňazov. Z Viedne osvietený pán biskup na štyri týždne odcestoval do Reichenhallu. — Imrich Fabian, profesor a kňaz praemonštratský, ktorý ako profesor košický a správca majetkov praemonštratských cez 40 rokov blahonosne tu účinkoval, vyvolený je za priora do Félegyházu, kde zostarení praemonštratskí kňazi sdržujú sa na zaslúženom odpočinku. — Výbor tunajšieho alumneuma pre chudobných katolíckych žiakov gymnazialných a praeparandistov 8. júla vydržoval zasadnutie, v ktorom na budúci školský rok prijatí boli chudobní žiaci do ústavu. — Ján Bugovszky kat. čitateľnému kruhu daroval 40 korún. — *Alsómslye*: Minulý týždeň u tunajšieho farára Jána Duschek sošli sa r. 1868 spolu s nim vysvätení jeho konškolári. 42 razy boli už spolu a žije z nich len 5. Na zomrelých rozpamätali sa v zadušnej sv. omši a aby túto rozpomienku aj pre budúcnosť zabezpečili, k tomuto cieľu složili základinu, ktorá obnáša už do 2000 korún. — *Regeteruszka*: Tohoto roku už po druhé bola tu veľká slávnosť. Novovysvätený kňaz, tunajší rodák Vincenz Takács totiž 9. júla slúžil tu prvú sv. omšu, pri čom rukovodičom mu bol tunajší farár Jozef Lencz a slávnostnú kázeň držal Franc Liktor farár z Lengyelfalu. Na tejto slávnosti prítomne bolo mnoho národu z celého okolia.

Chýry zo Šáriša. Prešov: Anton Dobranszky, ktorý bohoslovie odbavoval na universite viedenskej, za kňaza vysvätený prvú sv. omšu slúžil 14. júla pri čom rukovodičom bol mu milovaný ujec jeho, farár Ján Dobranszky. Novovysvätený kňaz prišiel aj do Prešova, aby tu prvé kňazské požehnanie udelil veriacim, — Na košickom shromaždení krajinského patronážu z Prešova budú prítomní: Aladár Bánó, hlavný notár stoličný, dr. Marek Ferbstein stoličný hlavný lekár a dr. Adalbert Máriássy, predseda sirotského súdu. — Z prešovskej trafiky špeciálnych cigár odvážlivý vlamač ukradol 360 kor. v hotovosti a poštových mariek v hodnote 460 korún. — *Bardíjov*: V tunajších kúpeľoch boli posiaľ 502 hostia nielen zo Šáriša, lež aj z iných krajov. Minulé dni búrka a hrad (Iadovec) narobili tu veľa škody; podobná búrka bola 4. júla a aj v obci Felsősomos, kde hrom na poli zabil istého Jána Mikitu. — *Zboró*: Veľká slávnosť odbavovaná tu bola 13. júla v deň sv. Margarety panny a mučedničky akožto patrónky tunajšieho chrámu. Hrubú sv. omšu slúžil Adalbert Zadorovszky, praepošt-farár prešovský a slávnostnú kázeň držal vicedekan a farár zo Szentkereszt Matias Gallay. — *Monyhád*: Tunajší pacholci povadili sa minulý týždeň, pri čom 15-ročného pacholka pochodia ceho z obce Buják dotiaľ bili kamením, kým ho nezabili. Takýto hnusný výstupok stal sa tu už po druhý raz, potrebné by bolo, aby v obci každý pracoval k vykoreneniu takých zločinov.

Chýry zo Spiša. V Hrabušicách už od davnejšieho času okrádal dakto všetky kostolné schránky. Svätokrádežnému zlodejovi už prišli na stopu. — V Tátra-Virágvälgy bolo do minulého týždňa 108 kúpeľných hostí. — V Popráde dňa 27. júna uderil hrom v hore do jedného stromu, pod ktorý počas búrky utiahol sa pastier Jozef Zachar, hrom chudiaka poranil nebezpečne. — V Zakarovecch šesťročného dieťa Matiasa Rustjaka tak nešťastlivo spadlo z drabiny, že následkom utrpených rán zomrelo. — Vo Vyšných Ružbachoch utvorila sa Katolícka Jednota s 63, v Nižných Ružbachoch s 55 a v Malej Lomuici s 15 členami. — Lubovenský okresný sudca Eliaš Hadžega preložený je do Gölnicbánya. — Do Lubici za dočasného mestského kapitána vymenovaný je Štefan Kovács, bývalý poprádsky mešťanksta. — Richvaldská fara začala sa oprávať Utraty okrem mesta Podolinca zaokrývajú všetci richvaldskí a kupňarskí gazdovia. Sláva takému veľkodušnému patronátu; za príklad si to môžu vziať všetci katolícki patróni, lebo jedná sa pri tom nie o niekoľko halierov, lež o 14.000 korún.

Z Gemerska. V obci Helpa dňa 1. júla zhorely tri domy. — Dvojaké nešťastie stihlo v tieto dni ubohú obec Almás. Asi polovica padla ohňu v obet a v úrodách zase veľký hrad urobil ohromnú škodu. — V Dobšine nová občianska sporiteľňa otvorená bola dňa 3. júla.

Jeho veličenstvo kráľ na manévroch. Föiispán stolice šárišskej od kabinetnej kancelárie dostal zprávu

že jeho veličenstvo 12. septembra popoludni príde do Prešova a že tam prijme deputácie. Zo stolice 29 korporácií podžupan Blažej Semsey povedie pred kráľa, ktorý z Prešova na železnici odcestuje do Bardijova a odtiaľ na automobile do obce Fetsóvízköz, kde jeho veličenstvo bude mať hlavný stánok a kde ostane za štyri dni.

Najväčší mlyn sveta je údajne vo Francúzsku v Corbeil; vstave je denne shotovíť a rozposlať údajne 7 tisíc metrických centov múky.

Železničná katastrofa. Z New-Yorku oznamujú, že v Bridgeporte v utorok 11. júla v noci udala sa úžasná katastrofa. Takzvaný Federal Expres stokilometrovou rýchlosťou za hodinu uháňal cez Bridgeport a na prostriedku mesta srútil sa z 30 metrov vysokého viadiktu. Krik ranených cestovateľov bol hrozný a pozobúdzať všetkých obyvateľov mesta. Zomrelo 30 ľudí a zpod rumov vytiahli vyše 70 ranených osôb. Tento vlak zvlášte diplomati majú radi a aj Pulmanovský vozeň Tafta často pripoja k nemu. Je čistá náhoda, že na vlaku teraz neboli diplomati. Katastrofu zapríčinilo mimoriadne rýchle uháňanie vlaku. Jedon vozeň, ktorý bol plný cestovateľmi, nespadol, lež ostal visieť z viaduktu. Cestovatelia sa báli, že v každom okamžení spadnú do hĺbky. Konečne ich ohňohasičia vyslobodili z tohoto hrozného polohenia. Ochranci prácu mali veľmi obťažnú, lebo vozne pretrhly elektrické vodičko, z dvoch koncov práskaly iskry a zapálily vozne.

DOPISY.

Popräd.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Ráče prosím tieto riadky uverejniť v našom «Krestane».

Známo je ctenému obecenstvu, že pod vysokými Tatrami ležiace Mesto Popräd v priemyselnom a obchodnom ohlade z roka na rok značne sa vyvinuje, napreduje a na ľudnatosti veľmi mu pribýva. Dľa posledného popisu ľudu je v Popráde už 2308 obyvateľov, pred 10 rokami bolo len 1527. Medzi tými je katolíkov 1400, luteránov 567 a židov 304. Pred 10 rokami bolo 787 katolíkov, 517 luteránov a 200 židov. Z tohoto popisu vidno, že katolíctvo tu veľmi sa rozmnožuje a z tej príčiny je nevyhnutná potreba, jako starodávny, z XIII. stoločia pochádzajúci malý kostol náležite zväčšiť, taktiež aj ku dvom katolíckym školám, do ktorých už vyše 150 školských detí chodi, tiež tretiu školskú stanicu do života uviesť.

Aby náš kostol primerane budúcnosti šodpovedne zmáhajúcemu sa obyvateľstvu obce zväčšený bol, náš, za každú katolícku vec zaujatý dôstojný pán praepošt-farár Georg *Andreidesz*, ktorý medzi nami už 13 rokov blahonosne, ku našemu časnému a večnému dobrobytu neunávene účinkuje, potrebné kroky už porobil a ustavične pečuje, aby ministerium jako patronat nariadilo zväčšenie nášho ozaj malého kostola; lenže bohužial, ažko to ide dačo vyprostredkovať na chrám boží a na česť a chválu Božiu, nadovšetko keď sa tu jedná asi o 40—50 tisíc korún.

Čo sa týče utvorenia katolíckej tretej školskej stanice, toto by sa ľahko dalo previesť, lenže od istého času medzi zastupiteľstvom mesta Poprádu a medzi katolíckym obecenstvom povstaly nedorozumenia a rozopry. Mesto je od starodávna zaviazané a povinnovate školu katolícku v Popráde udržiavať a vyvíňať z tej príčiny, že dostalo práva regálne, totižto dôchodky z jarmakov, mlyny, krémy, hostince a z tých pochádzajúce árendálne dôchodky.

Najnovšie ale vynasnažuje sa mosto školy soštatniť a to z tej príčiny, aby sa oslobodilo od povinnovate katolícku školu udržiavať. Záležitosť táto cestou apelácie predložená je ministeriumu a jako praepošt-farár, tak aj katolícka obec každodenne očakávajú teraz spravodlivé ministeriálne rozhodnutie.

Poprádski katolíci dokázali to za každej príležitosti, že sú k obetám ochotní. Za čas účinkovania nášho milovaného praepošta-farára obetovali na drahocennú striebornú, pozlatenú gotickú monštranciu 1000 korún, na ciboriu, na kalichy, na ornáty a inšie kostolné náradie tiež 1000 korún. Prítomne tiež na dokončenie kostola Panny Marie na Levočskej Hore obetovali 321 korún a farnici vo filialke v Strazoch, kde už tiež 400 katolíkov medzi 270 luteránmi prebýva, na ten vznešený cieľ dali tiež 111 korún. Otec nebeský nech tie milé obety vďačne prijme a Matka Božia preblahoslavená Panna Maria nech tých farníkov vezme pod svoju ochranu a za nich mocne sa primlúva u svojho syna Pána Ježiša Krista.

S tým končím môj dopis a trvám s kresťanským neohrozeným pozdravom

Poprádsky ľudomil.

Z rudnianskej doliny.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Ráče prosím tieto riadky uverejniť v našom milom «Krestane».

Píše mi z Ameriky jedon môj priateľ, že častokrát sa stáva, že naši vystahovalci dolláre posielajú domov — «do kraja» ako oni povedajú — v jednoduchých listoch a že tieto listy nedojdu do patričných rúk, lebo že ich vraj na uhorských poštách otvárajú a nielen že peniaze vyberú z nich, lež zničia aj listy — ktorých obsah neraz hodnejší je ako ten dollár, ktorý skrýva sa v tom liste.

Žaluje sa môj priateľ na tento neriad, na nesvedomitosť tých poštarov, ktorí okradajú tých chudákov, ktorým ich pokrevní svoje krvopotne zarobené dolláre liste posielajú. Povedá môj priateľ, že v Amerike nenie na to pádu, aby na pošte listy otvárali, hoc by v nich tisíce boly. V Amerike panuje tak veľká bezpečnosť.

Podobné žaloby čul som už neraz o našich poštaroch. Aj nedávno som čítal v jedných budapeštiánskych novinách ponos jedného vystahovalca, ktorý už viackrát tak pochodil s listom, v ktorom dollár-dva do kraja poslal.

To je pravda, že u nás nenie taký poriadok a neni sú v poštových úradoch tak svedomití ľudia, akí sú v Amerike. Horkýže náš poriadok a spoľahlivosť našich úradských. Keď je to ale tak, obecnstvo má sa toho pridržať, to jest má byť opatrné a prozreteľné. Maši americkí vystahovalci nech neposielajú dolláre v jednoduchých listoch, lebo list takýto obyčajne zabľúdi do rúk poštového zlodēja. Radšej nech na poštovej poukázke posielajú svoje peniaze, lebo tie istotne dojdú do kraja a obdrží ich patričný, na koho adresované boly. Zak podobne prosím a napomínam našich krajanov amerických, nech sa vystríhajú pred takými bankármi, aký bol Peter Sovnianek et Comp., lebo aj títo sú práve takí, akí sú tí nesvedomití uhorskí poštarí, ktorí v listoch dolláre lašujú.

S pozdravom

G. L.

Haligovce (Spišská Magura.)

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Veľactený Pán Redaktor!

Račte prosím uverejniť tieto riadky v našom milom «Krestane».

Haligovce, kde už poldruha roka nebolo učiteľa, konečne predsa dostaly učiteľa v osobe Jána Mihálya zo Zvolenskej. Dobrý dojem robí na človeka, následkom čoho očakávame od neho moc dobrého.

V deň navštívenia prebl. Panny Marie bol v tejto obci veľmi pekný odpust. Luou tam bolo z 9 dedín; z Lešnice, z Hafky a z Richvaldu prišli s processiou. Ku sv. sviatostiam pristúpilo blízko 200 veriacich. Veľmi peknú a dojímavú kázeň mal maťašovský farár Michal Majercsák, ktorý je všeobecne známy ako dobrý cirkevný kazateľ.

Keď už o tom odpuste píšem, so zármutkom spomenutí musím aj tú veľmi smutnú udalosť, že mnohí z Haligoviec v židovskej kréme pripravovali sa na ich veľký sviatok, ešte aj o polnoci sedeli tam pri zkazonosnej sklenke a skrže to veľmi zarmútili ich veľkú patrónku Pannu Mariu, ktorá je i ochrankyňou svätej striezlivosti.

Milí Haligovčania, vstúpte už raz do seba a s celou silou chráňte sa vášho smrteľného nepriateľa hnusnej krémy. Čo že bude z vás, keď si viac ctíte Villiho alebo Leibua, ako Matičku Božiu?! Ako že vás najsvä-

tejší Boh požehnávať môže, keď jeho premilú Matku tak veľmi tupíte a zarmutujete?

Bože smiluj sa nad nami!

Ctitel Marianský.

Budapešť, z Jozefova.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Vysokoctený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie tohoto dopisu v našom «Krestane».

U nás v Budapešti je to skoro tak, ako jednú v Babylone. Tu sa mieša ľud. ani včely, keď sa roja. Na príklad u nás v Jozefove veľa ľudí sa navrátilo do lona cirkvi Kristovej, ale žiaľbohu aj takí sa našli, ktorí sa odtrhli od cirkvi, jako jednú Judáš od Krista. Šesť bolo takých katolíkov, ktorí sa nechali obrezať; jeden z týchto následkom rany obriezky zapríčinennej vypustil ducha. Aj jeden četnícky strážmajster, rodák z fary Mellek nechal sa obrezať jednej židovke k vôli; nachádza sa on teraz v Považí. Bohužial ešte vždy tu máme jedného kaplána, ktorý nevie slovensky a veď je tu Slovákov asi 25 tisíc. Nedávno tu bolo veľké zemetrasenie po polnoci. Hriešnici sa triasli sfa huspénina.

S Bohom

Naman Szvitek.

Krestania kupujte len u krestanov!

Oznamuje sa

ctenému obecnstvu, že z dieľov dr. Jozefom Janda vydaných dostať už len «Mučenicu čistoty» (cena 7 h.) a «Nábožné vzdychy» (cena 2 kor.), ostatné diela sa už rozobraly (asice: Listy Adiny, Deň prvého prijmania, Sv. Izidor, Krestanský mládenec, Krestanská deva, Sviatosť birmovania atď.) Tieto posledné teda už nedostať. Vynde ale zanedlho z tlače dielo: «Matka dobrej rady», ktoré pravdepodobne Spolok sv. Vojtecha vydá. Bude ono obsahovať asi 200 strán. S úctou v Nyitrapereszlény, 21. júla 1911.

Dr. Napoleon Janda
dekanfarár.

Odkazy redakcie.

S. H. F. Nemožno upotrebiť.

J. K. Sz. Dvoje sme museli vynechať, bo sa opakuje.

Z. B. T. Hovorila, že dobrá rada stojí groš; no veru tá vaša, akú nám dávate, nestojí ani deravý halier.

Š. V. V. Opozdilo sa.

Krestania katolíci, čítajte len dobré katolícke knihy a časopisy!!

Obchodná týždenná zpráva.

V Budapešti, 14. júla.

Úradne značené ceny za 100 kilogrammov.

Pšenica tiskká, nová	kor.	24:40—25:40
» stolnobelohradská, nová	«	24:30—25:30
» peštianska, nová	«	24:20—24:90
« banátska, nová	«	23:80—25:00
Jačmeň nový, prvotriedny	«	—
Raž prvotriedna	«	18:40—18:50
« druhotriedna	«	18:10—18:20
Ovos prvotriedny	«	19:00—19:40
« druhotriedny	«	18:60—19:00
Kukurica	«	14:20—14:40

Všetko po 100 kilogrammoch.

Múka pšeničná:

č.	0	1	2	3	4	5	6
K.	19:50	19:10	18:70	18:30	17:20	17:30	16:00

č.	7	7½	8
K.	15:90	14:90	9:50

Za 50 kilogrammov i s vrecom.

Strova:

Otruby drobné	kor.	12:00—12:20
« hrubé	«	11:10—11:30
Fazula veľká biela	«	20:00—21:00
Fazula strakavá	«	23:00—24:00
Zemiaky (hornouhorské) biele	«	5:00—5:20
« « ružové	«	6:00—6:40
« « žlté	«	7:00—7:50
Hrach lúpaný	«	44:00—54:00
Hrach nelúpaný, čistý	«	27:00—28:00
Šošovica čistá	«	25:00—36:00
Proso	«	18:00—20:20
Datelinové sáme , červená datelina kor.	«	—
« « lucerna	«	—
Mak	kor.	64:00—74:00
Rasca (kmin)	«	68:00—
Konopné sáme	«	28:00—29:00

Za 100 kilogrammov.

Mäsité články:

Sviňská masť budapeštianska	kor.	151:00—152:00
Slanina mestská 4-kusová	«	134:00—135:00
« « 3-kusová	«	138:00—139:00

A vonatok indúlása Budapest ny. p.-udvarról.

Érvényes 1911. május hó 1-től.

A vonatok érkezése Budapest ny. p.-udvarra.

Délre				Délután				Délre				Délután			
vonat-szám	óra	perc	vonat-neme	vonat-szám	óra	perc	vonat-neme	vonat-szám	óra	perc	vonat-neme	vonat-szám	óra	perc	vonat-neme
152	5	15	sz. v.	164	12	05	sz. v.	149	3	51	sz. v.	165	12	50	sz. v.
122	5	25	«	714	12	10	«	151	5	05	«	197	1	20	«
154	5	35	«	1404	12	20	gy. v.	723	5	25	«	703	1	25	gy. v.
718	5	40	«	188	12	25	sz. v.	725	5	35	«	103	1	40	«
4102	6	10	«	4106	12	30	«	4101	5	50	«	508	1	50	«
156	6	20	«	188	1	00	«	183	5	55	«	187	1	55	sz. v.
6502	6	35	«	168	1	30	«	725a	6	00	«	4107	2	05	«
102	6	50	k. ost. ex. v.	4114 ²⁾	1	50	«	153	6	05	«	169	2	40	«
506	7	00	gy. v.	504	2	05	«	6507	6	10	«	171	3	00	«
1402	7	05	«	126	2	10	sz. v.	721	6	20	«	6503	3	20	«
104	7	55	«	170	2	15	«	901 ¹⁾	6	25	k. o. e.	173 ³⁾	4	00	«
158	8	05	sz. v.	4108	2	20	«	701 ²⁾	6	30	«	713	4	05	«
708	8	15	gy. v.	108	2	30	gy. v.	135	6	35	sz. v.	189	4	10	«
712	8	30	sz. v.	120	2	35	sz. v.	1407	6	40	«	4109	5	05	«
134	8	45	«	704	2	40	gy. v.	709	7	15	«	175	5	15	«
4104	9	05	«	722	2	45	sz. v.	125	7	20	«	215	5	30	tvsszsz
114	9	20	«	6506	2	50	«	727	7	25	«	141 ⁴⁾	5	45	sz. v.
160	9	40	«	172 ²⁾	3	10	«	501	7	30	gy. v.	115	5	55	«
162	11	05	«	140	3	55	«	155	7	35	sz. v.	1403	6	20	gy. v.
6504	11	15	«	174	4	10	«	113	7	40	«	177	6	30	sz. v.
136 ¹⁾	11	35	«	716	4	30	«	4103	7	45	«	707	6	35	gy. v.
730 ²⁾	11	55	«	110	5	15	gy. v.	6501	7	50	«	105	6	40	«
116	12	00	«	142	5	20	sz. v.	157	7	55	«	107	7	10	«
				724 ¹⁾	5	40	«	127	8	00	«	711	7	40	sz. v.
				176	5	50	«	719	8	35	«	179	8	00	«
				128	6	00	«	129	8	45	«	4113 ³⁾	8	10	«
				724a	6	10	«	159	9	10	«	143	8	20	«
				144	6	15	«	705	9	20	gy. v.	181	8	50	«
				724	6	35	«	1401	9	40	«	109	9	05	gy. v.
				4110	6	40	«	4105	9	55	sz. v.	729 ³⁾	9	20	sz. v.
				726	6	45	«	161	10	25	«	4111	9	25	«
				1406	6	50	gy. v.	715	10	40	«	6503	9	30	«
				130	6	55	sz. v.	119	11	15	«	181	9	35	«
				180 ³⁾	7	10	«	163	11	50	«	1405	9	45	gy. v.
				178	7	20	«					505	9	55	«
				728	7	35	«					4115 ⁴⁾	10	00	sz. v.
				6508	7	40	«					183 ³⁾	10	15	«
				710	8	05	«					145	10	25	«
				132	8	10	«					6518	10	30	«
				182	8	20	«					117	10	35	«
				4112	8	30	«					185	10	50	«
				1408	8	40	«					717	11	00	«
				118	9	30	«					101	11	05	k. ost. ex. v.
				502	9	35	gy. v.					121	11	50	sz. v.
				184	9	45	sz. v.								
				706	10	15	gy. v.								
				720	10	30	sz. v.								
				146	11	10	«								
				902 ⁵⁾	11	20	k. o.								
				702 ⁵⁾	11	30	exp. v.								

1) Vasár- és ünnepnapokon május 15-től közlekedik.
 2) Csak vasár- és ünnepnapokon közl.
 3) Vasár- és ünnepnapokon május 15-től bezárólag szeptember 10-ig közlekedik.
 4) Vasár- és ünnepnap előtti hétköznapokon közlekedik.
 5) Minden kedden, csütörtökön, pénteken és vasárnapon közlekedik.
 6) Minden hétfőn, szerdán és szombaton közlekedik.

A vonatok indúlása Buda-Császfürdőre.

4002	6	00	sz. v.	Esztergom	délre
4004	8	54	«	Esztergom	«
4006	12	15	«	Esztergom	délután
4014 ²⁾	12	57	«	Piliscsaba	«
4008	2	11	«	Esztergom	«
4010	6	30	«	Esztergom	«
4012	8	22	«	Esztergom	«

A vonatok érkezése Buda-Császfürdőbe.

4001	5	53	sz. v.	Esztergom
4003	7	48	«	Esztergom
4005	10	04	«	Esztergom
4007	2	10	sz. v.	Esztergom
4009	5	20	«	Esztergom
4013 ³⁾	8	21	«	Piliscsaba
4011	9	81	«	Esztergom
4015 ⁴⁾	10	07	«	Piliscsaba

Rušeň!

!!! S 18 prvými vyznačeniami !!!

Ludvik Kállai motor dielňa

Budapest, VI., Gyár-utca 28. szám.

Odporuča najvrelj Ludvika Kállai

elektrické benzinlokomobil strojekumlatbe

s dvojím vystrojením ku čisteniu.

!! Úplná záruka za viborné mlatenie !!

!!! Jedina novota !!!

!!! Najjednoduchší a najdokonalejší mlátebný stroj prítomnosti !!!

Bez strojnika ľahko k vedeniu bár ktorým gázdom aj medzi domami slamou krytými.

Osobitná trieda pre stroje poľného hospodárstva ako: parostroje, mlyny, rajtáre, stroje k mlateniu a ku siatiu atď.

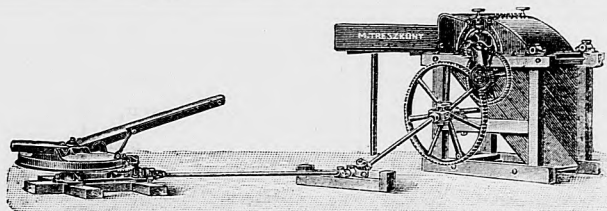
Ludvika Kállai ktoré sa v našej vlasti najlepšie podarili.

Cenník s obrazmi na žiadosť zdarma a frank

Rušeň!

▼ Pri objednávkach na naše ohlasy, prosíme odvolávať sa vždy na náš časopis. ▼

Hospodárske stroje!

Pánom hospodárom odporúčam svoje najnovšie: Mlátačky ručné a žentúrové. Žentúre kryté bezpečné. Pastorky. Mláfacie garnitury. Rajtáre. Triery. Sečkovice. Stroje na rezanie kapusty. Struhadlá na burgyniu. Pluhy. Brány. Stroje na siatie. Hrable. Stroje na moržovanie kurice. Šrotovníky. Stroje na lámánie kôry. Stroje na miesenie hlíny. Okružné píly. Decimálky. Mangle na prádlo atď.

Obrázkové cenníky na žiadosť zdarma a franko.

Michal Treskoň

strojník a majiteľ dielne na hospodárske stroje v BYTČI (Nagybicsce).

Lacné česke perie!

5 kilo nové tmavé driapané 9.60 K, lepšie 12 korún, Biele mäkké, jak páper 18 K, 24 K. Biele ako snah mäkké jak páper, drapané 30, 38, 42 K. — **Hotové postele.** Z červeného činovatu 1 dobre naplnená perina, alebo 1 zpodná perina 180 cm. dlhá 116 cm. široká K 10.—, 12.—, 15.—, 18.— 2 metre dlhá, 140 cm., široká K 18.—, 15.—, 18.—, 21.—. Poduška 80 cm. dlhá 58 cm. široká K 3.—, 3.50, 4.—, 99 cm. dlhá, 70 cm. široká K 4.50, a 5.50. Krom toho šrotovujeme vo veľkosti dla vôle. Trojdielovú srstennú matrac na jednu postel K 27.— lepšej jakovosti K 38. Zasielky vyše 10 korún franko s poštovou dobierkou. Výmena a navrátenie dovoľuje sa pri náhrade porta. **Benedikt Sachscl, Lobes 135.** pri Pilsen (Čechy).

Ohlas súbehu.

V obci Felsőlapos v spišskej stolici na vystavenie školy s dvomi izbami a pre dvoch učiteľov bydlá na jedno poschodie vypisuje sa súbeh na 23. júla. V zasadení tohoto dňa na obecnom dome Felsőlapos vydržiavanom vystavenie výš uvedených miestnosti odovzdá sa zo súbežníkov najhodnejšiemu Trovy za osobné dostavenie sa k súbehu obec nenahraduje.

Štefan Gergye,
farár.

Oznamy prijíma administracia

„Kreštan“

■ ■ Budapest, ■ ■
Szentkirályi-u. 28.

A. Thierry lekárnik **BALZAM** zákonom chránený

Allein echter Balsam aus der Schützengel-Apotheke des A. Thierry in Pregrada bei Rohitsch-Sauerbrunn.

Pôvodný je len s ochrannou známou mníšky. Odpreďaj každého falšovania, padelania, kľamstvo s nepravou ochrannou známkom stihajú a pokutujú prísne zákony.

Tento balzam: 1. Nedostiziteľným prostriedkom je proti všetkým chorobám pľs a pľúc, utišuje katar, rozpúšťa šľajm, zastavuje bolestný kašeľ a lieči podobné zastaralé neduhy. 2. Zvlášte účinkuje pri zapalení hrdla, chrýptavici a všetkých chorobách hrdla. 3. Odkoreňa zastavuje každú zimnicu. 4. Lieči všetky choroby pečene, žalúdka, čriev, žalúdočné kŕče, koliku a lúpanie. 5. Lieči zlatú žilu a hemeroidy. 6. Činí ľahkú stolicu, čistí krv a ľadviny, dodáva chuť k jadeniu a podporuje trávenie. 7. Výborne účinkuje pri bolení zubov, ďasien atď., odobiera neprijemný zápach úst a zo žalúdka. 8. Je dobrým liekom proti hlístam, červom a zrádniku. 9. Z vonku upotrebený lieči rany, kňahnu, vrede, opáleniny, omrzliny, svrab, bolenie, hučanie v hlave, hostec, bolenie uší atď. Liek tento nemá by chybovať v žiadnej rodine, zvlášte keď cholera, influenza alebo iné nákazlivé choroby zúria. Zvláštny pozor treba dávať na zelenú ochrannú známku s mníškou. K dostaniu u lekárnik Jozefa Töröka v Budapešti a vo veľkom v každej drogerii.

Adressa: A. Thierry-ho lekárne k anjelovi strážcovi Pregrada, pri Rohitschi. 12 malých alebo 6 duplovaných, alebo jedna zvlášte veľká fľaška stojí 5 kor. 60 halierov. Menej sa neposiela. Zasielky len s poštovou dobierkou alebo pri predbežnom doplatení peňazi.

Najlepší český prameň k objednaníu.

Lacné perie na postel!

1 kg. sivé dobré drapané 2 K, lepšie 2 koruny 40 hal.; prima polbiele 2 koruny 80 halierov; biele 4 K, biele páperové 5 K 10 h.; 1 kg. veľmi fajne, ako snah biele, drapané 6 K 40 h., 8 K.; 1 kg. papierie, sivé 6 K, 7 K.; biele fajnové 10 K.; naj-fajnejšie papierie z prs 12 K. — Pri oblednani 5 kg. franko. —

Hotové postele z hustej tkaniny červeného, modrého, bieleho alebo žltého nankingu, 1 perina. 180 cm. dlhá 120 cm. široká s dvomi podhlavkami, každý 80 cm. dlhý, 60 cm široký, naplnený novým, sivým, veľmi trvácim mäkým perím 16 K; polpapierie 20 K; papierie 24 K; jednotlivé periny 10 K, 12 K, 14 K, 16 K; podhlavky 3 K, 3 K 50 h., 4 K. Periny 200 cm. dlhé 140 cm. široké 13 K, 14.70 K, 17.80 K, 21 K. **podhlavky 90 cm.** dlhé 70 cm. široké 4.50 K, 5 K, 5.20 K, 5.70. Spodné periny z pevného vrážkovaného grádlu 180 cm. dlhé, 118 cm. široké 12.80, 14.80 K. Vývoz s poštovou dobierkou od 12 K počnúc franko. Výmena alebo návrat dovolené.

Za nezopovedné návrat peňazi obšírný cenník zdarma a franko. **S. Benisch v Deschenitz č. 826., (Čechy).**

Verte

že slanovinový lieh sily

kráľom je slanovinových liehov!
za 6 korún franko posielá 3 veľké alebo 6 stredných fľašiek

„KOSMOS“—LABORATORIUM, Győr, Baross-ut.

Osožné a chytré prevedenie parcellovania.

«A Kisbirtokosok Országos Földhitelezete» «Krajinský gruntovno-úverkový ústav» do obchodného oboru svojho prevzal provozaovanie parcellovania a ku tomuto cieľu udelovanie požíciiek. Ciele ústavu tohoto vytvárajú úžernictvo každého druhu, preto on sám nekupuje majetky ku parcellovaniu, lež na žiadosť prevezme za miernu odmenu unovania úplné prevedenie parcellovania (rozumie sa prácami právnymi, merníckymi a v gruntovných knihách) a k tomuto cieľu vyšle na miesto svojho splnomocneného človeka, ktorý peštará sa o prevedenie všetkých prác miestnym požiadavkam zodpovedne. Ku cieľom parcellovania ústav ochotne povoluje požíčku pri výhodných podmienkach, o com vysvetlenie, prospekt, hlavná správa (Budapest, V. kerület Géza-utca 2. szám) na žiadosť ochotne odosiela. — Výhody spoluúčinkovania ústavu sú: 1. Lacné prevedenie parcellovania. 2. Ústav nerobiac nároky na podiel osohu, kupec v tej cene dostane pozemky, v akej ich majiteľ odpreďá. 3. Kupec a odpreďavatelja pozbavia sa všetkých starostí parcellovania. 4. Odpreďavateľ naraz v jednej sumne dostane kúpnú cenu. 5. Spoločná zodpovednosť je vytvorená. 6. Všetky útraty dávajú sa popreduku. — Zvláštné výhody ústavom povolené požíčky ku parcellovaniu: 1. Prípadný diel podlžnosti spĺaca sa pozadné. 2. Požíčky povolujú sa počnúc už od 300 orún. 3. Požíčka vypláca sa celkom v hotových peniazoch. 4. Listina verejného notára nenie potrebná, potrebuje sa len la né uhodnovernenie notárske. Ústav požíčku vypovedať nemôže.